

6 Νοεμβρίου 2021

Άγιος Ιωάννης Βαττάτζης, Ο πατέρας των Ελλήνων - Θεραπεύει μελαγχολίες και ψυχικές νόσους!

[Ορθοδοξία](#) / [Αγιολογία](#)

†[Αρχιμανδρίτης Ανανίας Κουστένης](#)

Άγιος Ιωάννης Βατάτζης, ο βασιλεύς και ελεήμων.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άγιος Ιωάννης Βατάτζης, ο βασιλεύς και ελεήμων

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=326097>

Ένα όραμα είχε μεγάλο: να ανακτήσει τη Βασιλεύουσα Πόλη, την Κωνσταντινούπολη. Κι έκαμε τα πάντα και παρολίγον, αν δεν έφευγε απ' αυτή την πλάση, θα το κατόρθωνε.

Είχε ετοιμάσει τα πράγματα σε τέτοιο σημείο, που ολίγον έλειπε να ανακτήσει τη Βασιλεύουσα, την οποία ανέκτησε μετά από έξι-επτά χρόνια ο Μιχαήλ Παλαιολόγος με μεγάλη ευκολία.

Φέρθηκε δε και στους δυτικούς με ευστροφία και με αγάπη. Και στον Πάπα, τον οποίον ετίμησε και του έγραψε επιστολή ο Πάπας παρακαλώντας τον να δεχθεί το πρωτείο του, κι άλλα μερικά.

Κι ο Ιωάννης του απάντησε: «Εγώ να δεχθώ το πρωτείο σας και να σας τιμήσω για τη θέση και το αξίωμά σας, δεν έχω καμμία αντίρρηση· μόνο που σας παρακαλώ να τιμήσετε και σεις εμένα και να φροντίσετε, όπως σας φροντίζω, γιατί αλλιώς δεν γίνεται».

Και του έλεγε ο Πάπας: «Να στείλω και σταυροφόρους να ελευθερώσουν πρώτα την Βασιλεύουσα από τους νεοβαρβάρους, οι οποίοι δεν άφησαν τίποτα όρθιο, και

μετά πάμε όλοι μαζί στην Αγία Γη και την ελευθερώνουμε». Κι αλλά πολλά του γράφει.

Υπάρχουν οι επιστολές, έχει διασωθεί η αλληλογραφία μεταξύ του Ιωάννη Βατάτζη και του Πάπα Γρηγορίου του Θ'. Εφέρθηκε όμως υπέροχα και στον Φρειδερίκο τον Β', τον Βασιλέα των Φράγκων.

Ο Φρειδερίκος, ως γνωστόν, ήτο Γερμανός. Οι Γερμανοί ήτο πάντοτε σε σχέση αντίθεσης με τον Πάπα. Άλλωστε από κει προέκυψε και κατεξοχήν ο Προτεσταντισμός, ο Μαρτίνος Λούθηρος. Και αυτό το χρησιμοποίησε ο Ιωάννης.

Κάμνει σύμμαχο τον Φρειδερίκο τον Β' και πήρε για γυναίκα του την κόρη του Φρειδερίκου, την Κωνσταντίαν, την οποία στο βάπτισμα το ορθόδοξο την ονόμασαν Άνναν. Και είχε σχέσεις καλές. Και τον εθαύμαζε ο Φρειδερίκος και τον ηγάπα. Και μάλλωνε τον Πάπα. Και λέει: «Γιατί δεν δέχεσαι και δεν παραδέχεσαι αυτό τον ένδοξο Βασιλέα, αυτό τον υπέροχο άνθρωπο, αυτό τον ορθόδοξο χριστιανό, αυτό τον άρχοντα, αυτόν τον μεγάλο; Δεν το καταλαβαίνω, γιατί δεν τον δέχεσαι. Άλλωστε οι Έλληνες διέδωσαν τη χριστιανοσύνη στα πέρατα της οικουμένης», έλεγε ο Φρειδερίκος στον Πάπα.

Και κράτησε και κει ο Ιωάννης λεπτές ισορροπίες. Πολέμησε και τους Βουλγάρους, είχαν κάνει το νέο βουλγαρικόν κράτος, τον Ιωάννη Ασάν τον Β', τον περίφημο Καλογιάννη, τον ικανότατον και κείνον, κατόρθωσε και τους έβαλε πάλι σαν νέος Βουλγαροκτόνος στα παλιά τους τα σύνορα. Και έφερε λοιπόν στην αυτοκρατορία της Νικαίας ειρήνη και αγάπη. Εφάρμοσε δηλαδή στην πράξη τον χριστιανισμό. Κι ήτο χριστιανός βασιλεύς.

Είχε και κάποια προβλήματα προσωπικά και δυσκολίες ψυχικές, μεταξύ των άλλων, ο αυτοκράτορ Ιωάννης. Και πράγματι υπέφερε κι από μελαγχολία και κάποιες φορές κι από επιληψία. Δεν αγίασαν έτσι οι άνθρωποι. Ούτε εκείνοι τους οποίους προσκυνάμε τιμητικά στις ιερές εικόνες έγιναν άγιοι τόσο απλά. Είχαν και κείνοι τους σταυρούς τους, τα βάσανά τους, τις δυσκολίες τους.

Είχε μελαγχολία ο Ιωάννης και υπέφερε. Κι όταν τον ταλαιπωρούσε το δαιμόνιο, σφάδαζε και παρά ταύτα αδελφοί και πατέρες μου έκαμε τόσο μεγάλο και τόσο σπουδαίο έργο.

Αφού ο Νικηφόρος Γρηγοράς, ο ιστορικός και σοφός της εποχής εκείνης, τον επαινεί και λέγει ότι υπήρξε ανώτερος απ' όλους τους Βυζαντινούς αυτοκράτορες. Και άλλοι σοφοί της εποχής του τον παραβάλλουν με τον Βασίλειο τον Μακεδόνα και τον μεγάλο Ηράκλειο.

Κανείς βέβαια δεν τολμά να τον συγκρίνει με τον Μεγάλο Κωνσταντίνο, τον πρώτο Βασιλέα χριστιανών, γιατί ο Μέγας Κωνσταντίνος είναι ασύγκριτος, ανυπέρβλητος και μοναδικός και μέγਾਲως τον ηγάπα και τον εξετίμα ο Ιωάννης Βατάτζης Δούκας.

Είχε λοιπόν και τις δυσκολίες του, έκαμε όμως και προσπάθεια για την ένωση των Εκκλησιών, δηλαδή η παποσύνη να έλθει στην ορθοδοξία. Αυτός ήταν ο σκοπός και ο στόχος του. Και προσπάθησε και με τους σοφούς τους και τη σύνοδο του Νυμφαίου να διευθετήσει το ζήτημα, αλλά ο Πάπας τι; Ήτο αμετάπειστος. Ήτο αμετάπειστος. Δεν ήθελε με τίποτε να αλλάξει και δεν ήθελε με τίποτε να καταλάβει.

Και τι έκανε ο Ιωάννης; Τον άφησε. Άλλωστε και «αιρετικόν άνθρωπον μετά πρώτην και δευτέραν νουθεσίαν παραιτού», λέει ο μέγας Παύλος στις επιστολές τον. Τον άφησε, λοιπόν, τον Πάπα, έχανε μεγάλη προσπάθεια. Και αντέδρασε, λοιπόν, σωστά ο Ιωάννης Βατάτζης στην παρακμή της εποχής του, αντέδρασε θετικά. Ανοίχτηκε στον Θεό κι έφερε κοντά σε Κείνον και τους υπηκόους του και έκαμε πράξη την ορθοδοξία.

Και τι έγιναν οι Έλληνες τότε; Ήρωες. Εμεγαλούργησαν κι έγιναν σεβαστοί στους φίλους και φοβεροί στους εχθρούς. Ο Ιωάννης Βατάτζης είναι, όπως είπα και στην αρχή, ο πατέρας των Ελλήνων.

Και το επώνυμο αυτό Βατάτζης δεν ξέρομε τι θα πει. Είναι λαϊκής προελεύσεως. Ποιος ξέρει τι σημαίνει; Γιατί τον ονόμασαν. Πάντως έχει καλή σημασία. Όπως και η ονομασία, επωνυμία Λάσκαρης πάλι δεν ξέρομε τι σημαίνει. Είναι αγνώστου ετυμολογικού και σημασίας. Πάντως και κείνος έχει κάτι σημαντικό να πει με το όνομα αυτό που του έδωσε ο λαός.

Εγώ σκεπτόμουν το μεσημέρι στη βλακεία μου, εκεί που καθόμουν να περάσει η ώρα, και έλεγα τι σημαίνει Λάσκαρης; Λέω ο άνετος, αυτός που έχει λάσκα, αυτός που δίνει άνεση. Κι ο Θεόδωρος ο Α΄ ήτο δυνατός, ήτο ορμητικός για να μπορέσει να νικήσει τους εχθρούς και να ξεκαθαρίσει, ενώ ο Ιωάννης Βατάτζης τι ήτο; Σταθερός. Σταθερός. Είχε ευστάθεια. Είχε σταθερότητα και μπόρεσε και κράτησε λεπτές ισορροπίες.

Και Βατάτζης τι σημαίνει; Οι γυναίκες ξέρετε, τις βάτες που βάζανε παλιά στα ενδύματα για να 'ναι πιο μαλακά και πιο αυτό. Μπορεί να σημαίνει κι αυτό. Ο ήπιος, ο μαλακός, ο άνετος. Και όντως ο Ιωάννης ήτο πράος, ήτο ήπιος, ήτο άνετος. Και φρόντιζε με στοργή και αγάπη και τρυφερότητα τον λαό. Ήλθε και κείνου η σειρά. Τον εκάλεσε ο Κύριος κοντά Του, στα 1254 ή κατ' άλλους '55, 4

Νοεμβρίου η 30 Οκτωβρίου, καμμία σημασία δεν χει αυτό.

Τον έκλαψε ο λαός, τον επένθησε, τον τραγούδησε, τον έκαμε θρύλο, τον επεκαλείτο. Κι όταν παρουσιάστηκε σε κάποιον και του είπε, δι' αποκαλύψεως δηλαδή, να γίνει η ανακομιδή των λειψάνων του, έτρεξε κλήρος και λαός, άνοιξαν τον τάφο του και καθώς τον άνοιγαν έβγαιναν μύρα.

Έβγαζε μύρα, σαν να ήρχοντο από αμέτρητους κήπους, και όλοι τα έχασαν. Αγίασε ο Ιωάννης, αγίασε ο βασιλιάς μας, αγίασε ο πατέρας των Ελλήνων, αγίασε η ψυχή μας, αγίασε η αγάπη μας. Κι όπως έβγαλαν το Ιερό τον λείψανο, ήτο άθικτο. Δεν είχε λιώσει το παράπαν και δεν είχε θίγει τίποτα ούτε από τα ενδύματά του. Κι ήτο μάλιστα καθιστός στον θρόνο, όπως τον είχαν ενταφιάσει. Τα 'χασαν.

Τον μετέφεραν στη Μαγνησία. Πήραν πέτρες και του 'φτιαξαν εκκλησία, του 'φτιαξαν ναό. Και κάθε χρόνο, μέχρι σήμερα ακόμη, πού Τουρκοκρατία, πού το 'να, πού τ' άλλο, εκεί στη Μαγνησία, 4 του μηνός Νοεμβρίου, απόψε ο εσπερινός και αύριο η μνήμη του, έκαναν λειτουργία, έκαμαν πανηγήρι, έκαμαν σύναξη και αισθανόντουσαν την παρουσία και τη χάρη του αγίου.

Άφησε δε που άρχισε να θαυματουργεί. Να θαυματουργεί. Να βγάξει δαιμόνια από τα οποία τόσο υπέφερε. Να θεραπεύει μελαγχολίες και ψυχικά νοσήματα, από τα οποία και εκείνος εταλαιπωρείτο και να κάνει διάφορα άλλα μεγάλα θαύματα.

Βλέπετε, λοιπόν, που οι περισσότεροι δεν ξέρομε τον βίο και την πολιτεία του αγίου αυτού αυτοκράτορος; Γιατί τα έχομε αφήσει, αδελφοί μου.

Κι άκουσα προχθές ένα τραγουδάκι που μου 'κανε εντύπωση, κράτησα ένα στίχο που λέει: «όλα είναι ίδια, αν δεν τ' αγαπάς». – Η γιαγιά κοιτάζει, σου λέει: Τι λέει ο παπάς; – Λοιπόν. Όλα είναι ίδια, αν δεν τ' αγαπάς.

Έτσι έχομε φτάσει τώρα. Να τα θεωρούμε όλα ίδια, όλα ισιώματα, όλα ένα τίποτε. Όταν όμως αγαπήσομε κάτι, μάθομε κάτι, μάθομε τ' όνομά του, του δίνουμε πια άλλη υπόσταση στην ψυχή, στην σκέψη και στη ζωή μας. Και μας εμπνέει, και το αγαπάμε, και μιλάμε γι αυτό, κι επηρεάζομε και τους άλλους. Και το ανασταίνομε. Κι όχι μόνο αυτό, αλλά η χάρη του προσώπου αυτού μας επισκέπτεται.

3 Νοεμβρίου, 1999

Από το βιβλίο του μακαριστού Αρχιμανδρίτη Ανανία Κουστένη, «Βυζαντινοί λόγοι», των εκδόσεων Ακτή, Λευκωσία 2004.

<https://bit.ly/3k7edLq>